

Коста Хетагуров

Ирон фæндыр

Коста Леванович Хетагуров

Ирон фæндыр

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=21236100

Аннотация

Коста Хетагуров считается основоположником литературного осетинского языка. В 1899 году он выпустил поэтический сборник «Осетинская лира», в котором, среди прочего, были впервые опубликованы стихи для детей на осетинском языке.

Содержание

Ныстуан	4
Сагъæс	5
Ныфс	7
Гъæй, джиди!	9
Азар!	10
Фесæф!	11
Зонын	14
Тæхуды	15
Хæрзбон!	16
Мæгуыры зарæг	18
Мæгуыры зардæ	19
А-лол-лай!	20
Марды уæлхъус	22
Ракæс!	23
Æнæ хай	25
Æнæ фыййау	26
Салдат	27
Додой	29
Катай	31
Сидзæргæс	32
Хъуыбады	36
Конец ознакомительного фрагмента.	38

Хетæгкаты Леуаны фырт Къоста ИРОН ФÆНДЫР

Ныстуан

Ныббар мын, кæд-иу дæм мæ зарæг,
Кæуæгау фæкæса, мыййаг, —
Кæй зæрдæ нæ агуры хъарæг,
Уый зарæд йæхи фæндиаг!..

Æз дзыллæйæ къаддæр куы дарин,
Куы бафидин искуы мæ хæс,
Уæд афтæ æнкъардæй нæ зарин,
Нæ хъуысид мæ кæуын хъæлæс...

Сагъæс

Мæ удыхæцæг
Æнæ æнцой уа,
Мæ мады зæнæг
Мæ мардыл кæуа!

Куыд зæхмæдзыд дæн,
Куыд фыдуаг хæссын, —
Мæ фыдæн фыртæн
Цæуылнæ бæззын?

Хъæубæстæй – хъоды,
Æмгартимæ – сырд,
Ныхасы – гоби, —
Нæ мæ хауы дзырд.

Мæ зонд, мæ фæндыл
Нæ лæууы кæстæр,
Кæстæр мæ фæдыл
Нæ цæуы хæстмæ.

Бæсты сæрвæлтау
Нæ кæлы мæ туг;
Хæссын, къæлæтау,
Цагъайраджы дуг!..

Ныфс

Тызмæгæй мæм ма кæс,
Мæ фыды зæронд,
Дæ зæрдæмæ ма хæсс
Мæ зæрдæйы конд!

Йæ фыды фæндиаг
Кæм вæййы фырт дæр? —
Лæппуйæ рæдиаг
Нæ вæййы æвзæр!

Дæ номыл, дæ кадыл
Нæ барын мæхи, —
Ныууадз мæ мæ адыл, —
Фæндон хорз кæм и?!.

Æз топпæй нæ хъазын,
Æз барæг нæ дæн;
Æхсаргард æсласын
Мæ бон нæу мæнæн...

Фæхудæнт мыл хъалтæ,
Ды се 'мбал нæ дæ!
Мæ гутон, мæ галтæ —
Мæнæн дæр цæттæ!

Мæ гутон, мæ галтæ —
Мæ фæндыр, мæ зонд;
Мæ кадаг, мæ зарæг —
Мæ цард хоры конд.

Нæ дзыллæйы зæрдæ —
Мæ хуымгæнды хай;
Нæ бæсты сагъæстæ —
Мæ фæззыгон най...

Дзаг хорæй мæ хордон,
Бæркаджын мæ зæхх,
Хæдтулгæ мæ уæрдон,
Мæ фæндаг уæрæх...

Мæгуырæй мын ма тæрс,
Мæ фыды зæронд, —
Дæ зæрдæмæ ма хæсс
Мæ зæрдæйы конд!..

Гъæй, джиди!

Бирæ фæлмæн тынтæ зæрдæ нывæнды, —
Бар ма йын радт!..

Бирæ цыдæртæ магуыры фæфæнды
Иуæй-иу хатт.

– Гъæй, джиди, – афтæ фæзæггы йæхицæн, —
Искуы æздæр
Адæмы фарнæй куы скæнин мæхицæн
Кад æмæ сæр!

Тарфдæр мæ зæрдæ йæхимæ куы хæссид
Искæй зынад,
Дунейы хæрзтæй хуыздæр мæм куы кæсид
Уарзондзинад!..

Азар!

Æз дæ зарынмæ куы хъусын,
Уæд хъæлдзæгдæрæй фæкусын,
О, мæ хуры хай, —
Азар-ма, чызгай!..

Мах бар нал æсты нæ сæртæ...
Азар, цалынмæ дæ зæрдæ
Не ссау фырмастæй,
Адæмы мæтæй!..

Адæмæн зæхх у сæ дарæг...
Азар!.. Ракæ мыл-иу хъарæг, —
«О, мæ бон, – иу зæгъ, —
Байстой нын нæ зæхх!..»

Нал дæ бахъæудзæн ныр рувын..
Азар!.. Сахуыр мæ кæ кувын!..
Ма фæлидз тæргай,
О, мæхурыхай!..

Фесæф!

Фесæф, фесæф, цард,
Сау лæппуимæ,
Тагъд дæлдзæх фæу
Ме 'намондимæ! —

Калмау мын мæ риу
Судзгæ баууыддта
Маст – зæрдæхалæн,
Йæ тых басæтта!

Афæлыфта мæ
Сауæрфыг рæсугъд...
О, мæ худинаг,
О, магуыр мæ уд!..

Дзырд Хуыцауы раз
Радта иннæмæн, —
Къухæй нал ласы
Ныр йæ къухдарæн...

Гъей, чызгай, цæмæн
Афæлыфтай мæн?!.
Цæй, дæ Хуыцау дын
Уæд тæрхонгæнæг!..

Даргъ хæххон зымаг,
Уалдзыгон бонау,
Ныр æрымысын.
Æз, фынфенæгау...

Кæд кæрæдзийы
Фаг нæ рæвдыдтам?
Кæд кæрæдзийæн
Фаг нæ фæдзырдтам

Уарзон ныхæстæ,
Цард æнхæлæджы?!..
Гъей, цы хъал уыддæн
Уыцы рæстæджы!..

Ныр дæу чи хæссы,
Уый йæ лæджыхъæд
Мемæ бавзарæд,
Кæд хуыздæр у, уæд!

Йе – йæ топпæй хъазт,
Йе – йæ бæхыл бадт,
Йе – йæ кæсгон кафт,
Йе – йæ цагъдгæ зард!.

Дæу сырх дарийæ
Хорз асфæлыста!
Дæу сызгъæрин рон

Нарæг балвæста!..

Риуы 'гнæджытæ
Хъазынц стъалытау...
Уæд дæ хæрдгæхыуд,
Уæд дæ алы 'гъдау!...

Фесæф, фесæф, цард,
Сау лæппуимæ,
Тагъд дæлдзæх фæу
Ме 'намондимæ!

Калмау мын мæ риу
Судзгæ баууылдта
Маст – зæрдæхалаен, —
Йæ тых басæтга!

Зонын

Зонын, æфсæрмай каудзыстут,
Бавæрдзыстут мын мæмард,
«Рухсаг у, рухсаг, – зæгъдзыстут,
Ницæмæн уал уыд дæ цард!»

Зонын, æргæвддзыстут исты, —
Мардыл ма чи дары ком? —
Алчи æфсæстæй мæ хисты
Ссардзæн арахъхъæй мæ ном.

Иу бон æгъгъæд у мысынæн,
Иу бон кæндзыстут мæ дзырд,
Уый фæстæ фæрох уыдзынæн, —
Ничи уал зондзæн мæ цырт.

Тæхуды

Тæхудиаг, буц хъæбулæй
Йæ уалдзæджы царды хурæй
Чи бафсæст йæ мады хъæбысы!
Тæхуды, æрагвæззæджы,
Хъæлдзæгай æнкъард рæстæджы
Йæ рагуалдзæг хорзæн чи мысы!

Тæхуды, йæ фыды зæххыл,
Йæ уарзон æмгарты рагъыл
Кæмæн хъуысы дардмæ йæ зарæг!
Тæхуды, йæ гутонимæ,
Хæрзифтонг бæхуæрдонимæ
Йæ бинонтæн чи у сæ дарæг!

Тæхуды, йæ дзыллæйы раз
Чи ракаены барджын ныхас,
Кæй фæрсынц, кæй равзарынц зондæй!
Тæхуды, йæ уарзондзинад,
Йæ хорз ном, йæ фыдæлты кад,
Чи уадзы уæлæуыл зæрондæй!..

Хæрзбон!

Ифтонг хызынаэй, лæдзæгаэй, æрчытаэй,
Скодтон уæрдæхæй дзыхыннауæг рон,
Ис ма цыдæртæ мæ кæрцы фæдджитæй...
Дард у мæ фæндаг... Зæгъын дын: хæрзбон!..

Рагæй мын «ацу» дæ цæстæнгас дзуры,
Рагæй дæ кодтон мæ уындай тæрсын;
Зонын, дæ зæрдæ куыд ризы мæ цуры,
Хъусын ныр дæр ма йæ сусæг хъæрзын...

Гъеныр хæрзбон, мæ хур!.. Нал мæ уындзынаæ,
Дардмæ дæ хæддзуйы мацауыл дом!
Райсом мæ цæстæнгас фæрох кæндзынаæ,
Фæрох кæндзынаæ иннабон мæ ном...

Чи зоны, искуы æрыфта дæ зæрдыл
Иунæджы сагъæс, магуыры бæллын, —
Чи зоны, искуы куы уайа дæ цæстыл —
Уазал æхсæвы фæндагыл мæлын, —

Ма иу фæтæрс, чызгай! Ахæм фыдфынтæ
Дардай дын амонд хæсдзысты уæддæр, —
Исчи та исы йæхимæ дæ рынтæ,
Исчи дын хъары нывондæн йæ сæр...

Хонын æмбалæн нæ фыдбылыз мемæ, —
Тагъддæр мæ балцæн йæ фæстаг кæрон
Уый «фæндарастæй» кæд ссарин æз йемæ..
Ма фæфæсмон кæ!.. Хæрзбон у, хæрзбон!..

Мæгуыры зарæг

Адæмæн сæ рæсугъд уæтгæ
Хъармæй, райдзастæй лæууынц,
Махæн та нæ сывæллæттæ
Уазал лæгæты кæуынц...

Адæмæн сæ чындзхонты хъазт
Хæхтæ, къæдзæхтæ хæссы,
Махæн та нæ гæдыйы уаст
Мардыл кæуæгау хъуысы...

Адæмæн сæ цæхджын фыдтæ
Царæй фæныкмæ тæдзынц,
Махмæ та хæлынбыттыртæ
Цары ахсæттæ кæнынц...

Адæмæн сæ фæззæджы куыст
Не 'ссы афæдзмæ куырой,
Махæн та нæ афæдзы мызд —
'Гасæй иу хоры кæфой!..

Мæгуыры зардæ

Зымаг нæ хæхты цух нæ уадзы, —
Лæджы æмбæрц æруары мит;
Æфцæгæй коммæ уад дзыназы;
Их доныл саразы йæ хид.

Æхсæвæн нæм кæрон нæ вæййы...
Тæхудиаг кæм нæ у сæрд!
Сæнар кæмæ нæй, уый ныссæйы, —
Цырагъ нæм чи судзы фæсхæрд?!

Нæй кад мæгуыр лæгæн йæ куыстæн, —
Йæ сихор, йæ хсæвæр – йæ мæт;
Иæ уат – ыскъæт, зыгуым – йæ лыстæн,
Хъæбæр – йæ цъæх хуыссæн нымæт...

Кæд рухс нæ баййафы йæ цардæй,
Йæ бон кæд арвиты зынтæй, —
Уæддæр нæ ныххуыссы æнкъардæй —
Йæ зардæ хъал вæййы фынтæй.

А-лол-лай!

Къух дæ ауызын фæразы...

Мæй дæ авдæнимæ хъазы.

Стыр лæг мын ысуай!..

А-лол-лай!..

Ракæндзынæн дын мæ зарæг...

Искуы кæд ысуис мæ дарæг,

Урс уæрыкк дын уон!..

О, мæ бон!..

Зындонæй фыддæр нæ царæн...

Нал у ныр дæ фыд йæ сæрæн

Сау хæххон куыстæй...

Ахуысс, цæй!..

Искуы мын куы схъомыл уаис,

Уæд ды дæр дзы цух нæ заис,

Бирæ мын цæрай!..

А-лол-лай!..

Скæнис хъугдзармæй æрчъитæ,

Къахис митбынæй мæхъитæ,

Стонг æмæ сыдæй...

Ахуысс, цæй!..

Сугтæ мын хæссис æргъомæй...

Бадзурин дæм уæд æргомай:

Мады зæрдæ зон,

О, ма бон!..

Бадзурин дæм: уарз нæ бæстæ,

Ма цæ суæлдайка нæ фæстæ,

Ма цæ бафæллай!..

А-лол-лай!..

Марды уæлхъус

Фæндараст!.. Фервæзтæ нæ мæстæй —
Хуыцауы мацæмæй уал дом! —
Мæрдты дын хай уыдзæн дзæнæтæй,
Уæлæуыл баззайдзæн дæ ном.

Лæппуйæ базæрондмæ цардæ
Мæстджынай адæмы мæстæй;
Æхсæв цырагъдарæй фæхаттæ
Хæларæй, уарзонæй, рæстæй...

Дæ мадау бауарзтай нæ бæстæ,
Фæцыддæ мæгуыртæн фыййау...
Цæмæй дын фиддзыстæм дæ хæрзтæ,
Цæмæй дын раддзыстæм æгъдау?!.

Фыдæй фыртмæ нæ уд, нæ зардæ
Дæ рухсæн хъардзыстæм, бæргæ,
Фæлæ та сагъæссаг нæ сæртæ,
Дæ фæстæ чи баззад кæугæ!..

Ракæс!

Дзæггæл мæ ныууагъта мæ фыд,
Нæ зонын мæ мады рæвдыд,
Нæ бæстæй фæхицæн дæн сонтæй.
Кæмдæрты æнæсаронæй,
Æдыхæй, æцагæлонæй,
Мæ уалдзæг æрвыстон фыдбонтæй...

Фæхæссон-ма, загътон, уæддæр
Фæстæмæ мæ иунæджы сæр
Мæ Ирмæ, мæ райгуырæн бæстæм...
Мæ цæстысыг донау мызти,
Мæ зæрдæ фырцинай рызти, —
Куы скастæн нæ цытиджын хæхтæм.

Æрцыддæн... Мæхицæй фыддæр
Мæгуырæй куы ссардтон дæу дæр,
Мæ уарзон, мæ иубæстон адæм!..
Нæ хæхтæй, нæ тыгъд быдыртæй
Æмхуызон нæ иуæн дæр нæй, —
Кæм кусæм, кæм цæуæм, кæм бадæм!..

Лæджы хуызæн лæг нæм – ыстæм,
Бæрæг дæр нæ нал ис, цы стæм,
Цы уыздæн нæ фидæн, нæ фæстаг? —

Кæдæмдæр ма хилæм куырмæй...
Гъе, Уастырджи, ракас, цæмæй
Нæ фæуæм бынтондæр фыдвæндаг!..

Æнæ хай

Мæ Иры фæсивæд! Дæ цинæй, дæ хыгæй
Фæластон мæ сау зæрдæ дард...
Цы ма мын кæндзынæ? – Дæ цæстытысыгæй
Æнæ хай фæуыдзæн мæ мард!..

Æцæгæлон адæм, æцæгæлон бæстæ
Æхсныфæй нуазынц мæ туг...
Мæлатæй нæ тæрсын, фæлæ мын мæ фæстæ,
Мæ уæлмæрдмæ чи хæсдзæн суг?

Кæй чызг мыл ыскæндзæн зæрдæхалæн хъарæг,
Кæй кæуынай риздзæн къæдзæх,
Кæй фæндыр ысцæгъддзæн мæ иунæджы зарæг,
Чи уадздзæн мæ дугъы йæ бæх?

Мæ Иры фæсивæд! Дæ цинæй, дæ хыгæй
Фæластон мæ сау зæрдæ дард...
Цы ма мын кæндзынæ? Дæ цæстытысыгæй
Æнæхай фæкодтонмæ мард!..

Æнæ фыййау

Хорз фыййау пыхсы дæр ары йæ фосы фæд,
Рындзыл нæ кæны фынаей...
Фесæфай, фесæфай, уастæн, нæ фæсивæд, —
Иу бахъаггæнæг дæ нæй!

Тар хъæдмæ бацыддæ, пыхсы ныдздзæгъæл дæ, —
Стонг фосæй сондæр, зыдæр, —
Иугæйттæй агурыс фароны хæтæлтæ,
Стонг фосау сæфыс ды дæр!..

Гъæй, джиди! Искуы дæ фыййау куы разарид
Иу сау къæдзæхы сæрæй!
Хорз фосы дзугау дæ иумæ куы равзарид
Исчи йæ фарны хъæрæй!..

Салдат

Удæнцой ма фена, махæн нæ цардывæнд

Чи халы барынвæндæй!..

О, ма ныййарæг, æвзаргæ тын ма нывæнд, —

Цухъхъатæ дарæн мын нæй!..

Морæ фæсбынæй дæ буц хъæбулы зæрдæ

Нал ысрухскодтай, ма мад! —

Исчи дæ фыртæн куы асæтта йе фсæртæ,

Додой, куы райса йæ над!

«Стонгæй мæлын, гыцци!» – никамæ бадзурдзæн, —

Буц хæринагæн ын – кас...

Талынг къазармайы къуымы-иу батулдзæн,

Сау хъæмп – йæ гобан, йæ баз...

Иртæст йæ дзыллæйæ, уайтагъддæр базондзæн

Фидиссаг цардæн йæ ад;

Усгур лæппуйау дæ ницæуыл бадомдзæн, —

Хорз уа, æвзæр уа – салдат!

Исчи куы ныммара искуы дæ дарæджы, —

Чи ма йын райсдзæн йæ туг?

Ракаен-иу, ракае йæ сагъæс дæ хъарæджы,

Аргæвд-иу хистæн нæ хъуг!..

О, ма ныййараг, уæд дын æз æрбамæлон,

Ма ку!.. Фæуыром дæхи!..

Фенæм уал... Фесæфæд сау лæппу цардбæллон, —

Чи ма цы айса – йæхи!..

Додой

Додой факанат, ма райгуырэн хæхтæ,
Сау фæныкæй уæ куы фенин фæлтау!
Зæй уæ фæласа, нæ тæрхоньлæгтæ, —
Иу ма уæ фезмæлæд искуы лæгау!..

Искæй зæрдæ уæ дзыназгæ нырризæд,
Искæма бахъарæд адæмы хъыг,
Дзыллæйы мæстæй уæ исчи фæриссæд,
Иумæ уæ разынæд иу цæстысыг!..

Фидар рæхыстæй нын не уæнгтæ сбастой,
Рухс кувæндæттæй хынджылæгкæнынц,
Мард нын нæ уадзынц, нæ хæхтæ нын байстой,
Стырай, чысылæй нæ уистæй нæмынц...

Иугай ныййыстæм, ныууагътам нæ бæстæ,
Фос дæр ма афтæ ныппыркæны сырд, —
Фезмæл-ма, фезмæл, нæ фыййау, нæ фæстæ,
Иумæ нæ рамбырдкæн, арфæйы дзырд!..

Оххай-гъе! Не знаг нæ былмæ фæтæры, —
Кадмæ бæлгæйæ æгадæй мæлæм...
Адæмы фарнаей къæдзæх дæр ныннæры, —
Гъе, мардзæ, исчи! – бынтон сæфт кæнæм!

Катай

Мæ хæлар, мæ уарзон, æнæзонгæ уарзон!
Цы номæй дæм бадзурон, уый ма мын зæгъ?..

Мæ зæрдыл дæ дарын цы ныфсæй фæразон,
Мæ райгуырæн бæстæ, мæ фыдæлты зæхх?

Мæ райгуырæн бæстæ! Дæ айнаг къæдзæхæй,
Дæ фидар, фæлтæрд риуæй хъусын хъæрзын...

Мæ хæлар, мæ уарзон! Дæлзæххæй, уæлзæххæй,
Кæмдæриддæр дæ, – тагъд мæ хъæрмаæ фæзын!..

Хъæр мæрдтæм дæр хъуысы, – куы бамбæхсай барæй,
Уæд усы кæрдæны мыггагмæ фæхæт!..

Мæ магуыр Ирыстон! Æрцæуæг æлдарæй,
Тыхгæнаг хæддзуйæ дæ ма уæд, ма, мæт?

Тыхгæнаг хæдзумæ кæд искуы фæндонай,
Æууæнккагæй радтай, рæстæнхъæл, дæ бар?..

Мæ хæлар, мæ уарзон! Ныммæл мын фæсмонай,
Ды искуы хæддзуйæ куы скæнай æлдар!..

Сидзæргæс

Халон баргъæвст сындзыл.
Уад тымыгъ хæссы...
Сау айнаджы рындзыл
Нарыхъæу хуыссы...

Даргъ æхсæв фыдбонæй
Цардудæн хуыздæр...
Рухс цæуы кæронæй, —
Бадынц ма кæмдæр...

Иу зæронд ыскъæты, —
'Гас хъæуы уæлдай,
Аззади фæсфæды
Ацы бæстыхай, —

Ма дис кæ йæ бадтыл! —
Цуайнаджы уæлхъус
Архайы йæ артыл
Иу саударæг ус.

Артдзæсты кæрæтты,
Фæныкмæ æнгом
Бадынц сывæллæттæ, —
Чи бæгънæг, чи гом...

Уазал æмæ стонгæй
Бирæгъ дæр тæрсы, —
Удхæссæг æввонгæй
Ахæмты хæссы...

– Ма кæут, мæ хургæ, —
Дзуры цæм сæ мад, —
Афыщой хъæдургæ...
Абадут æнцад!..

Митæйдзаг æхсæлы
Мары фæздæгæй...
Цæстысыг ызгъæлы
Агмæ сусæгæй...

Хъуырмаæ схæддзæ хъарæг:
«Дудгæ фæбада
Зæйы бын нæ дарæг,
Мах чи фæсайдта!..

Фондзæй уæ ныууагъта
Иу ныййарæгæн, —
Мады зæрдæ скъахта, —
Царафтыд фæдæн!..

Зондæй мыл фæтых дæ,
О, мæ лæджы хай, —
Сидзæртæй фæлыгътæ

Ингәнмә тәргай!..

Буц хъæбул дæм дзуры, —
Сфæлмæцыд йæ мад, —
Махæн дæр дæ цуры
Сцæттæ кæ бынат!»

Цæстысыг ызгъæлы
Агмæ сусæгæй...
Митæйдзаг æхсæлы
Мары фæздагæй...

Бафæллад кæуынаей
Бинонты кæстæр, —
Къонайыл æрфынаей
Адæмы хуыздæр!

Иууылдæр дæ адыл
Тулдзысты, фæлау! —
Стонг æмæ фæлладыл
Тых хуыссæг кæм нæу!..

– О. гытци кæд уыздæн?
Райс-ма, цæй, дæ аг!..
– Абадут!.. Фæуыздæн
Алкæй дæр йæ фаг...

Аг кæлы йæ былтæй, —
«Хъæдуртæ» фыцынц...

Алы ран тымбылтәй
Сидзәртә хуыссынц...

Стонг әмә кәуынаәй
Ләг куы сфәлмәцы,
Тарф у уәд йә фынаәй, —
Маст әм нал хъуысы.

Лыстәнмә цә хаста
Мад йә хъәбулты,
Әдәрсгә цә нуәрста
Алы бызгъуырты...

Скодта цә рәбынаәй,
Дәлфәдтәм әрбадт...
Гъай-да-гъа! Кәуынаәй
Нал әфсәст сә мад!..

Сидзәртәен хъәдуртә
Се 'хсәвәр хуыдта,
Афтәмәй цын дуртә
Цуайнаджы фыхта:

Афыцын әфсоны
Байрох уа сә хәрд...
Стонг әмгъуыд нә зоны,
Иу сайд ын әгъгъәд!..

Хъуыбады

Сæрдæй, зымагæй,
Гуыбыр, тызмагæй,
Йæ кæрцы мидаг,
Ныхасы бады
Зæронд Хъуыбады,
Нæ фæндырдзæгъдæг...

Кæйдæр дзæгъæлзад,
Лæппуйæ баззад
Йæ сау бындурыл...
Кæдæм-иу бафтыд,
Уым-иу фæкафыд
Кæрдзыны мурыл...

Бæгънæг, бæгъæввад,
Ыстонг, уысмæн над
Хуыццауы растæй!
Цъыфæй ныррæсыд, —
Хæфсытæ уасыд
Йæ къахы скъуыдтæй...

Бын бауай, иунаг,
Дзыллæтæй иу лæг
Кæй нæ рæвдыдта!

Фæсмон фæкæна,
Мæрдты дзыназа,
Дæу чи ныййардта!..

Дæу урс æхсырæй,
Дæу худгæ-хурæй
Чи нæ бафсæста!
Дæу цардуалдзæджы
Йæ хъарм хъæбысы
Чинæ ауызта!

Фыййау куы уыди,
Уæд-иу хуыссыди
Тæдзгæ-ыскъæты;
Мит-иу куы уарыд,
Уæд-иу ныззарыд
Къæдзæхлагæты...

Уæд фос куыд уарзта? —

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.